

потребує нафтогазова галузь, зокрема в питаннях оподаткування та розподілу прибутку, покликана значно покращити інвестиційний клімат галузі, залучити спеціалістів, оновити технологічне обладнання діючих підприємств, що в свою чергу дозволить зміцнити енергетичну незалежність країни.

Список посилань на джерела

1. Біла книга реформ у нафтогазовому секторі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-energy.org/post/49609>.
2. Офіційний портал Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>.
3. Нішович Р. Яким є внесок нафтогазової галузі в економіку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/>.

УДК 336.201

У. З. Костюк, к.е.н., доцент

Т. В. Савчук, к.е.н., доцент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Сьогодні підприємства нафтогазової галузі вимушені функціонувати в складних умовах швидких змін, непередбачуваності, відсутності чітких орієнтирів розвитку. Одним з визначальних факторів їх економічного розвитку і стабільності в такій ситуації є стійкість підприємств до впливу внутрішніх і зовнішніх чинників навколишнього середовища. Рівень податкового навантаження є одним з найбільш впливових зовнішніх чинників, що впливає на діяльність підприємств нафтогазової галузі.

Актуальним питанням для економіки України на сучасному етапі розвитку є регулювання та оптимізація податкового навантаження, оскільки показник податкового навантаження є основним критерієм ефективності системи оподаткування країни. Надмірне податкове навантаження поряд із загальною економічною кризою сприяє зростанню тінізації економіки, відтоку національних капіталів за кордон, зниженню ділової активності суб'єктів господарювання. За недостатнього рівня податкового навантаження державний бюджет недоотримує кошти, а тому уряд держави не може ефективно та в повному обсязі виконувати свої функції [1].

В економічній літературі підходи до визначення поняття "податкове навантаження" різняться за суттю. В одних виданнях увага акцентується на його кількісній характеристиці, в інших – дають його якісну характеристику, розкриваючи його сутність [2]. Досить часто дане поняття ототожнюється з терміном "податковий тягар".

Також слід відмітити, що податкове навантаження пов'язують з ефектом від впливу податків на економіку країни загалом, або на фінансовий стан

підприємства зокрема. Аналіз різних дефініцій податкового навантаження дозволяє узагальнити, що податкове навантаження на підприємства – це показник, який характеризує зв'язок між фінансовими станом підприємства та економічним розвитком країни, що спричинений розмірами та кількістю податкових платежів.

Внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України кардинально змінило податкове законодавство. Певні зміни можна оцінити негативно, оскільки вони призвели до посилення податкового тиску.

Так, відбулося зменшення податків і зборів. До внесення змін було 22 податки, в результаті змін їх стало 11. На перший погляд здається, що кількість податків зменшилася в 2 рази. Насправді ж повністю скасовано лише невелику частину податків. Багато податків "укрупнили" (тобто об'єднали).

Реально ж за рахунок розширення бази оподаткування та збільшення ставок ситуація змінилася в гіршу сторону.

Ставка ПДФО збільшилася з 15 (17) % до 18 %; значно розширена база оподаткування податком на нерухомість; роздрібних торговців підакцизних товарів зробили платниками акцизу. Внесено низку змін за спрощеною системою оподаткування. А в рентну плату тепер включається плата за користування надрами для видобування корисних копалин; за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; за користування радіочастотним ресурсом України; за спеціальне використання води; за спеціальне використання лісових ресурсів; за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України [3].

Результатом проведених змін є збільшення податкового навантаження, хоча формально кількість податків зменшилася.

Згідно рейтингу податкового навантаження на бізнес, який складає Світовий банк спільно з аудиторською компанією PricewaterhouseCoopers Україна в 2015 році зайняла 107 місце серед 189 економік.

Нами здійснено обчислення податкового навантаження на окреме підприємство нафтогазової галузі. Для розрахунків взято дані за період з 2009 по 2014 рік ПАТ "Укрнафта".

Податкове навантаження розрахуємо як відношення всіх податків, що сплачуються до виручки від реалізації.

$$ПН = \frac{\sum Пспн}{ВР} \times 100\%, \quad (1)$$

де ПН – податкове навантаження на окреме підприємство;

$\sum Пспн$ – загальна сума сплачених податків;

ВР – виручка від реалізації підприємством продукції (товарів, робіт, послуг).

Враховуючи вищеподану формулу, розрахуємо податкове навантаження на ПАТ "Укрнафта". Розрахунки наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Розрахунок податкового навантаження ПАТ "Укрнафта"

Показник	Роки					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Податки сплачені, млн. грн.	3320	6287	9599	6943	6425	6128
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), млн. грн.	9978,9	20010,4	12968,2	15009,7	21101,3	27891,9
Податкове навантаження, %	33,3	31,4	74,0	46,3	30,4	22,0

Провівши відповідні розрахунки, можемо сказати, що рівень податкового навантаження починаючи з 2011 року знижується і в 2014 році становить 22 %.

Отже, можемо зазначити, що податкове навантаження у 2014 році на підприємство було середнім.

Для поліпшення свого економічного стану Україні необхідно поступово знижувати податкове навантаження, використовуючи міжнародний досвід, адаптуючи його до специфіки та умов розвитку нашої країни. За умов ефективного реформування податкової системи у частині зниження реального податкового навантаження Україна матиме шанси стати серйозним суб'єктом податкової конкуренції на світовому просторі.

Список посилань на джерела

1. Джурина О. С. Податкове навантаження: сутність та напрями зміцнення [Електронний ресурс] / О. С. Джурина // Матер. конф. "Науковий простір Європи". – Польща : Вид-во Освіта і наука ТОВ, 2014. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2014/Economics/3_166406.doc.htm.

2. Стеблюк Н.Ф., Філін А.О. Вплив податкового навантаження на діяльність підприємств / "Молодий вчений" № 8 (23) Частина 1, серпень, 2015. – С.80–86.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

УДК 338.45:620.9

Т. Я. Коцкулич, к.е.н., доцент

С. В. Хома, к.е.н., доцент

О. С. Степанюк, асистент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ПОДАТКОВИЙ КОНСАЛТИНГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАФТОГАЗОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Підприємства нафтогазової галузі України відіграють важливу роль в реалізації фіскальної функції держави, у забезпеченні інших галузей промисловості та населення паливно-енергетичними ресурсами та забезпеченні енергетичної безпеки держави.

Діюча система оподаткування не достатньо стимулює вкладення